

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
*Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit*

Diergeneesmiddelen Inspectieresultaten 2018

Onzorgvuldig gebruik van diergeneesmiddelen kan een gevaar opleveren voor de volksgezondheid, voedselveiligheid, diergezondheid, dierenwelzijn en milieu. De NVWA voert jaarlijks diergeneesmiddeleninspecties uit op basis van projecten en meldingen.

In deze factsheet worden de resultaten van deze inspecties bij de diverse houders van dieren, veterinairen en vergunningplichtigen beschreven voor het jaar 2018.

Wettelijk kader

EU-regelgeving

Verordening (EU) Nr. 37/2010	MRL's voor residuen van diergeneesmiddelen
Verordening (EG) nr. 470/2009	residuen van diergeneesmiddelen
Richtlijn 96/22/EG	verbod op het gebruik van groeibevorderaars
Richtlijn 96/23/EG	residuonderzoek in levende dieren en producten van dierlijke oorsprong

Nationale wetgeving

- Wet dieren
- Besluit diergeneesmiddelen
- Regeling diergeneesmiddelen
- Besluit diergeneeskundigen
- Regeling diergeneeskundigen
- Besluit houders van dieren
- Regeling houders van dieren

Projecten

Inspecties worden uitgevoerd op basis van meldingen en projecten. In 2018 lag de focus op de volgende projecten:

- Project zelfcontrole pluimvee- en vleeskalverhouders
- Project vermeerderingsbedrijven pluimvee
- Project vierkantsvergelijking dierenartspraktijken

Meldingen

Vanuit verschillende bronnen worden meldingen gedaan bij de NVWA. De inspecties die hieruit volgen zijn selectief en de bevindingen zijn hierdoor niet representatief voor de doelgroep. Deze meldingen zijn als volgt onderverdeeld:

- Meldingen nationaal plan residuen, dit betreft positieve uitslagen vanuit het door de NVWA uitgevoerde en EU-verplichte residuonderzoek in levende dieren en producten van dierlijke oorsprong;
- Meldingen voedselketen informatie vanuit slachthuizen, dit betreft twijfels over de juistheid hiervan;
- Overige diergeneesmiddelenmeldingen.

Project zelfcontrole pluimvee- en vleeskalverhouders

De zelfcontroleverplichting met betrekking tot het gebruik van diergeneesmiddelen en verboden stoffen is wettelijk ingesteld en verplicht voor houders van landbouwhuisdieren. Dit om te voorkomen dat er dierlijke producten in de voedselketen komen met residugehalten boven toegestane maxima, of die verboden stoffen bevatten. Veehouders voldoen over het algemeen aan deze verplichting door deel te nemen aan een zelfcontroleprogramma van een kwaliteitssysteem. Niet-deelnemers moeten kunnen aantonen aan de NVWA hoe zij voldoen aan deze verplichting.

Pluimvee- en vleeskalverhouders die niet waren aangesloten bij een zelfcontroleprogramma van een kwaliteitssysteem zijn in eerste instantie geïnformeerd via een brief. Meerdere veehouders hebben zich hierop alsnog aangesloten. Na een korte periode is wederom een lijst gemaakt met niet-deelnemers. Uit deze lijst zijn a-select bedrijven geselecteerd voor inspectie. In de tabel staat een overzicht met aantallen.

In dit project zijn bedrijven niet geselecteerd op bedrijfsniveau, maar op basis van UBN. Dit is gedaan omdat men zich bij het kwaliteitssysteem kan aanmelden op UBN-niveau. Eén bedrijf kan meerdere UBN's hebben.

UBN

Een UBN, of uniek bedrijfsnummer, is een uniek nummer voor iedere locatie met runderen, varkens, schapen of geiten. Ook locaties met bedrijfsmatig gehouden konijnen, pluimvee, broedeieren of huisdieren moeten een UBN hebben.

Resultaten project zelfcontrole pluimvee en vleeskalveren

Pluimvee	
Totaal aantal UBN's	1229
Niet-deelnemers aantal UBN's	151
Niet-deelnemers aantal UBN's na brief	95
Inspecties aantal UBN's	41
Akkoord	27
Akkoord na mondelinge correctie	14

Vleeskalveren	
Totaal aantal UBN's	1858
Niet-deelnemers aantal UBN's	39
Niet-deelnemers aantal UBN's na brief	37
Inspecties aantal UBN's	0
Akkoord	-
Akkoord na mondelinge correctie	-

Bij pluimvee gaat het om bedrijven met vleeskuikens, (groot)ouderdieren en kalkoenen. Na het versturen van de brief bleken nog 95 UBN's niet deel te nemen aan een zelfcontroleprogramma. Hiervan zijn a-select 41 UBN's geïnspecteerd. 27 bedrijven bleken bij inspectie akkoord en 14 bedrijven zijn na een mondelinge correctie aangesloten bij een zelfcontroleprogramma van een kwaliteitssysteem en daarmee akkoord bevonden.

Voor de vleeskalversector is eenzelfde resultaat bereikt. Na het versturen van de brief bleken nog 37 UBN's met vleeskalveren niet deel te nemen aan een zelfcontroleprogramma. Uit administratieve inspectie bleek dat deze UBN's niet meer als vleeskalverenbedrijf actief waren.

Project Vermeerderingsbedrijven pluimvee

In de periode 2017-2018 zijn aselect inspecties uitgevoerd bij 14 van in totaal 250 vermeerderingsbedrijven (ouderdieren voor vleeskuikens of leghennen). Hierbij is geïnspecteerd op het voorhanden hebben en toepassen van diergeneesmiddelen, waaronder antibiotica, en op het voldoen aan de administratieve verplichtingen voor wat betreft diergeneesmiddelen. Ook zijn er monsters genomen en onderzocht op antibiotica. Eén inspectie was niet akkoord op de administratieve verplichtingen, dit is afgedaan met een mondelinge waarschuwing. Bij één bedrijf was een antibioticum aangetroffen in eieren die waren bestemd voor de broederij. Dit middel was toegelaten voor vermeerderingsdieren en gemeld in de antibioticadatabank zoals de wetgeving voorschrijft.

Project Vierkantsvergelijking dierenartspraktijken

In de periode 2017-2018 is bij 12 dierenartspraktijken gecontroleerd op de zogenoemde vierkantsvergelijking. In totaal zijn er ongeveer 1200 dierenartspraktijken in Nederland. Dierenartspraktijken zijn wettelijk verplicht ten minste eenmaal per kalenderjaar zo'n vergelijking op te maken. Het gaat hier om een nauwkeurige controle van de administratie, waarbij de ontvangen en afgeleverde diergeneesmiddelen worden vergeleken met de aanwezige voorraden en een verslag wordt opgemaakt met in elk geval de geconstateerde verschillen.

Van de 12 gecontroleerde dierenartspraktijken konden 7 niet zo'n verslag aanleveren. Ze kregen hiervoor een schriftelijke waarschuwing en er werd een herinspectie aangezegd. De andere 5 praktijken leverden wel een verslag aan, waarna bij 3 van deze praktijken een fysieke administratieve controle volgde. Ook werd gecontroleerd op het melden van antibioticaleveringen aan de sectorale databanken. Dierenartsen zijn namelijk verplicht om bij bepaalde diersectoren alle afgeleverde antibiotica te melden in een door die sector bijgehouden databank.

Bij de 3 geïnspecteerde praktijken was de over 2016 opgestelde vierkantsvergelijking niet altijd juist en volledig. Er waren afwijkingen zoals het alleen opnemen van antibiotica in de vergelijking in plaats van alle diergeneesmiddelen, foutieve registraties door menselijk handelen en rekenfouten in het softwarepakket. Ook werden leveringen van antibiotica soms geregistreerd in meerdere databanken.

Meldingen Nationaal plan residuen

In 2018 zijn er in Nederland in het kader van het EU monitoringsprogramma Nationaal plan residuen ruim 35.000 monsters genomen op primaire bedrijven en op slachthuizen. Naar aanleiding van die monsternamen komen vanuit Nederland, maar ook uit andere EU landen, meldingen binnen waarbij residuen zijn gevonden van werkzame stoffen boven een toegelaten gehalte (Maximale Residu Limiet, MRL) of verboden stoffen. Deze meldingen worden beoordeeld en uitgezet voor inspectie. Tijdens de inspectie wordt gezocht naar de oorzaak van de aanwezigheid van de gevonden stof en worden andere onderdelen met betrekking tot diergeneesmiddelen geïnspecteerd.

Resultaten inspecties n.a.v. meldingen Nationaal plan residuen

	aantal	akkoord	niet akkoord
Pluimvee	4	1	3
Varkens	18	3	15
Runderen	6	4	2
Vleeskalveren	6	4	2
Schapen	2	1	1
Duiven	1	0	1
Totaal	37	13	24

Afdoeningen inspecties Nationaal plan residuen

	aantal	MW	SW	RvB	PV
Pluimvee	3	1	0	2	0
Varkens	15	0	0	15	0
Runderen	2	0	0	2	0
Vleeskalveren	2	0	1	1	0
Schape	1	0	1	0	0
Duiven	1	0	0	1	0
Totaal	24	1	2	21	0

Pluimvee

Er zijn 4 inspecties bij pluimveehouders uitgevoerd naar aanleiding van meldingen Nationaal Plan Residuen, 3 hiervan zijn niet akkoord bevonden. Dit betreffen overtredingen op het gebied van MRL-overschrijding en administratieve verplichtingen.

Varkens

Er zijn 18 inspecties bij varkenshouders uitgevoerd naar aanleiding van meldingen Nationaal Plan, 15 hiervan zijn niet akkoord bevonden. Dit betreffen overtredingen op het gebied van MRL overschrijding, administratieve verplichtingen, toepassen van diergeneesmiddelen en voedselketeninformatie.

Runderen

Er zijn 6 inspecties bij rundveehouders uitgevoerd naar aanleiding van meldingen Nationaal Plan, 2 hiervan zijn niet akkoord bevonden. Dit betreffen overtredingen op het gebied van MRL overschrijding, verboden stoffen en voedselketeninformatie.

Vleeskalveren

Er zijn 6 inspecties bij vleeskalverenhouders uitgevoerd naar aanleiding van meldingen Nationaal Plan, 2 hiervan zijn niet akkoord bevonden. Dit betreffen overtredingen op het gebied van MRL overschrijding en voedselketeninformatie.

Schape

Er zijn 2 inspecties bij schapehouders uitgevoerd naar aanleiding van meldingen Nationaal Plan, één hiervan is niet akkoord bevonden. Het betrof overtredingen op het gebied van MRL overschrijding en administratieve verplichtingen.

Duiven

Er is één inspectie bij een houder van duiven uitgevoerd naar aanleiding van meldingen Nationaal Plan, deze inspectie is niet akkoord bevonden. Het betrof hier een MRL overschrijding.

Meldingen Voedselketeninformatie (VKI)

Vanuit het project Voedselketeninformatie (VKI) komen interne meldingen binnen waarbij op het slachthuis twijfels zijn over de juistheid van de aangeleverde VKI. Elk jaar worden duizenden dieren geslacht. Van elk dier dat geslacht wordt, moeten relevante gegevens worden aangeleverd. Dit kan individueel of per koppel. Niet alle VKI's waar twijfels over zijn leiden tot een melding en niet alle meldingen leiden tot een inspectie. De resultaten van deze inspecties zijn dus niet representatief voor de totale naleving op het gebied van VKI. Tijdens de inspectie wordt de juistheid van de VKI onderzocht en worden andere onderdelen met betrekking tot diergeneesmiddelen geïnspecteerd.

Resultaten inspecties n.a.v. meldingen VKI

	aantal	akkoord	niet akkoord
Pluimvee	15	6	9
Varkens	4	2	2
Melkvee	119	28	91
Vleeskalveren	6	1	5
Runderen	4	2	2
Overige bedrijven Particulieren	6	1	5
Totaal	154	40	114

VKI-formulier

De eigenaar van een te slachten dier levert samen met het dier voedselketeninformatie (VKI) aan bij het slachthuis. Hierin verklaart hij dat het dier gezond is en veilig geslacht kan worden.

Op het formulier staat tevens vermeld wat dat dier in de voorafgaande periode aan medicatie heeft gehad en of het ziek is geweest.

Afdoeningen inspecties meldingen VKI

	aantal	MW	SW	RvB	PV
Pluimvee	9	0	6	3	0
Varkens	2	0	0	2	0
Melkvee	91	7	44	39	1
Vleeskalveren	5	0	1	3	1
Runderen	2	0	0	2	0
Overige bedrijven Particulieren	5	1	0	4	0
Totaal	114	8	51	53	2

Pluimvee

Er zijn 15 inspecties bij pluimveehouders uitgevoerd naar aanleiding van meldingen VKI, 9 hiervan zijn niet akkoord bevonden. Dit betreffen overtredingen op het gebied van VKI, administratieve verplichtingen, toepassen van diergeneesmiddelen, voorhanden hebben van diergeneesmiddelen, diergeneeskundige handelingen en het toepassen van antibiotica.

Varkens

Er zijn 4 inspecties bij varkenshouders uitgevoerd naar aanleiding van meldingen VKI, 2 hiervan zijn niet akkoord bevonden. Dit betreffen overtredingen op het gebied van VKI, administratieve verplichtingen en het toepassen van diergeneesmiddelen.

Melkvee

Er zijn 119 inspecties bij melkveehouders uitgevoerd naar aanleiding van meldingen VKI, 91 hiervan zijn niet akkoord bevonden. Dit betreffen overtredingen op het gebied van VKI, administratieve verplichtingen, toepassen van diergeneesmiddelen, voorhanden hebben van diergeneesmiddelen en gebruik van antibiotica. In 2019 is aandacht voor het VKI formulier bij melkvee. In overleg met de sector wordt gekeken hoe de naleving zou kunnen worden verbeterd.

Vleeskalveren

Er zijn 6 inspecties bij vleeskalverenhouders uitgevoerd naar aanleiding van meldingen VKI, 5 hiervan zijn niet akkoord bevonden. Dit betreffen overtredingen op het gebied van VKI, administratieve verplichtingen, toepassen van diergeneesmiddelen en diergeneeskundige handelingen.

Runderen (roodvlees)

Er zijn 4 inspecties bij rundveehouders uitgevoerd naar aanleiding van meldingen VKI, 2 hiervan zijn niet akkoord bevonden. Dit betreffen overtredingen op het gebied van administratieve verplichtingen en het toepassen van diergeneesmiddelen.

Overige bedrijven / particulieren

Er zijn 6 inspecties bij overige bedrijven en particulieren uitgevoerd naar aanleiding van meldingen VKI, 5 hiervan zijn niet akkoord bevonden. Dit betreffen overtredingen op het gebied van VKI en administratieve verplichtingen.

Afdoeningen

Inspecties die niet akkoord zijn kennen verschillende wijzen van afdoen. Er vindt dan een interventie (maatregel) plaats. Dit kan een mondelinge waarschuwing (MW) of schriftelijke waarschuwing (SW) zijn. Ook kan er een Rapport van bevindingen (RvB) worden opgemaakt waaruit een bestuurlijke boete of bestuursrechtelijke maatregel volgt. Tevens kan een proces-verbaal (PV) worden opgemaakt.

Overige diergeneesmiddelen meldingen

De NVWA krijgt jaarlijks meldingen over diergeneesmiddelen, zowel op het gebied van handel, voorschrijven, als toepassen. Deze meldingen worden beoordeeld en waar nodig uitgezet voor een inspectie. Meldingen kunnen onder andere binnenkomen via de medewerkers van de NVWA, Douane, erfbetreders, of bedrijven en burgers die direct melden aan de NVWA.

Resultaten inspecties n.a.v. meldingen overige diergeneesmiddelen

	aantal	akkoord	niet akkoord
Pluimvee	4	1	3
Rundvee	18	11	7
Schapen / geiten	3	2	1
Paarden	5	3	2
Varkens	5	2	3
Overig	5	3	2
Veterinair	16	8	8
Vergunningplichtigen	44	32	12
Totaal	100	62	38

Afdoeningen inspecties meldingen overige diergeneesmiddelen

	aantal	MW	SW	RvB	PV
Pluimvee	3	1	2	0	0
Rundvee	7	0	3	3	1
Schapen / geiten	1	0	1	0	0
Paarden	2	0	0	2	0
Varkens	3	0	1	2	0
Overig	2	2	0	0	0
Veterinair	8	0	4	4	0
Vergunningplichtigen	12	0	1	9	2
Totaal	38	2	12	20	3

Pluimvee

Er zijn 4 inspecties bij pluimveehouders uitgevoerd naar aanleiding van meldingen, 3 hiervan zijn niet akkoord bevonden (het voorhanden hebben van een niet voor dat doeldier vergund diergeneesmiddel, onjuist VKI).

Rundvee

In totaal zijn er 18 inspecties uitgevoerd op basis van meldingen, waarvan 7 niet akkoord zijn bevonden.

De afwijkingen betroffen onder andere het onjuist toepassen (van een niet voor dat doeldier vergund diergeneesmiddel), het niet voldoen aan administratieve verplichtingen (geen of onvolledig invullen logboek, onjuist vermelden wachttermijn, geen recent bedrijfsgezondheids-/behandelplan).

Schapen/geiten

Er zijn 3 inspecties uitgevoerd bij veehouders met kleine herkauwers (schapen/ geiten) op basis van meldingen waarvan uiteindelijk één niet akkoord bleek met betrekking tot administratieve verplichtingen (het niet volledig bijhouden van het logboek).

Paarden

Er zijn 5 inspecties uitgevoerd naar aanleiding van meldingen over diergeneesmiddelen bij paarden. 2 hiervan zijn niet akkoord bevonden op het voorhanden hebben van diergeneesmiddelen (onjuiste kanalisatie, middel niet vergund voor doeldier).

Varkens

Er zijn 5 inspecties uitgevoerd bij varkenshouders waarvan 3 niet akkoord zijn bevonden op de administratieve verplichtingen (bedrijfsgezondheid-/behandelplan, onvolledig logboek).

Overig

Bij houders van gezelschapsdieren zijn 4 inspecties uitgevoerd naar aanleiding van meldingen. 2 hiervan waren niet akkoord omdat de diergeneesmiddelen niet voorhanden mochten zijn (onjuiste kanalisatie, niet toegelaten voor het doeldier). Ook is er één inspectie uitgevoerd bij een bijenhouder, deze is akkoord bevonden.

Veterinair

Er zijn op basis van meldingen 16 inspecties uitgevoerd bij dierenartsen. 8 hiervan zijn niet akkoord bevonden.

4 inspecties hiervan betroffen het inzetten van diergeneesmiddelen bij melkvee (incl. jongvee) en 4 bij gezelschapsdieren.

De afwijkingen hadden betrekking op het onjuist afleveren, etiketteren en/of verpakken van diergeneesmiddelen, het niet voldoen aan administratieve verplichtingen (verstrekken gegevens database, onvolledig invullen paspoort, onjuiste aantekening in administratie houder dieren) en het onjuist voorschrijven en/of toepassen van diergeneesmiddelen (middel niet toegelaten voor doeldier, geen gevoeligheidstest, onjuist toepassen cascade).

Vergunningplichtigen

Op basis van meldingen zijn er 44 inspecties uitgevoerd bij vergunningplichtigen (handelaren en/of producenten) waarvan 32 akkoord zijn bevonden. 12 inspecties waren niet akkoord. Het betroffen hier afwijkingen met betrekking tot het voorhanden hebben (onjuiste kanalisatie, geen (juiste) vergunning), afleveren zonder (juiste) vergunning of op een onwettige wijze reclame maken, niet voldoen aan administratieve verplichtingen (afleveren receptplichtig middel zonder recept) en het op onjuiste wijze invoeren van diergeneesmiddelen.

Conclusie

In 2018 zijn er diverse inspecties uitgevoerd op basis van meldingen en projecten.

De geïnspecteerden waren veehouders, particulieren, veterinair en vergunninghouders. Afwijkingen die werden aangetroffen waren divers en betroffen onder andere afwijkingen op het gebied van het voorschrijven, afleveren, voorhanden hebben en toepassen van diergeneesmiddelen, administratieve verplichtingen en diergeneeskundige handelingen.

Ook in de toekomst zal de NVWA vanuit het perspectief van diergezondheid, dierenwelzijn, volksgezondheid en milieu zich blijven inzetten om de naleving op het gebied van productie, handel, het zorgvuldig voorschrijven en het gebruik van diergeneesmiddelen te verhogen.

Cascade

in Nederland mag men alleen een diergeneesmiddel toepassen bij een dier als dit middel is vergund voor die diersoort én voor de betreffende aandoening.

Het toepassen van diergeneesmiddelen in strijd met de vergunningsvoorschriften is wettelijk verboden.

Alleen om een dier onaanvaardbaar lijden te besparen en wanneer er geen diergeneesmiddel voor de betreffende diersoort en indicatie is vergund, is afwijken van de vergunningsvoorschriften door de dierenarts volgens een vastgesteld stappenplan toegestaan (Cascaderegeling, Besluit diergeneeskundigen). De dierenarts mag dan een ander (dier)geneesmiddel gebruiken.

Dit is een uitgave van:
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Catharijnesingel 59 | Postbus 43006 | 3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl
Maand/jaar